

Студент 4 курсу
факультету менеджменту та маркетингу ХНЕУ ім. С. Кузнеця

ОРГАНІЗАЦІЯ ВІДВАНТАЖЕННЯ ТА ДОСТАВКИ ПРОДУКЦІЇ

Анотація. Розкрито сутність понять відвантаження та доставки продукції. Проаналізовано процес організації відвантаження та доставки продукції. Розглянуто заходи щодо вирішення проблем, що виникають при відвантаженні та доставці продукції.

Аннотация. Раскрыта суть понятий отгрузки и доставки продукции. Проанализирован процесс организации отгрузки и доставки продукции. Рассмотрены мероприятия по решению проблем, которые возникают при отгрузке и доставке продукции.

Annotation. The essence of the concepts of shipment and delivery of products was disclosed. The process of organizing the shipment and delivery of products was analyzed. Activities to address the problems that arise in the shipping and delivery of products were discussed.

Ключові слова: організація, відвантаження, доставка.

У сучасних умовах господарювання для багатьох виробничих та торговельних підприємств виникає необхідність забезпечити ефективну організацію відвантаження та доставки продукції споживачам. Актуальність проблеми зумовлена різноманітністю варіантів реалізації процесу організації відвантаження та доставки продукції, а також значними логістичними витратами, що супроводжують цей процес. На сьогодні існує досить багато підходів до вирішення даної проблеми, що ґрунтуються на основі логістичного підходу.

Дослідженню цих підходів присвячені роботи багатьох вітчизняних та зарубіжних вчених: Шила В. П., Верхоглядова Н. І., Кислої В. І., Васькова В. Н. та інші, які ведуть пошук найбільш ефективних із точки зору витрат та якості обслуговування споживачів методів організації процесу відвантаження та доставки продукції.

Незважаючи на те, що методи різноманітних відвантажень були впровадженні, ця тема підлягає подальшого уточнення та вивчення, тому що на сучасних підприємствах існують проблеми пов'язані із затриманням доставки продукції.

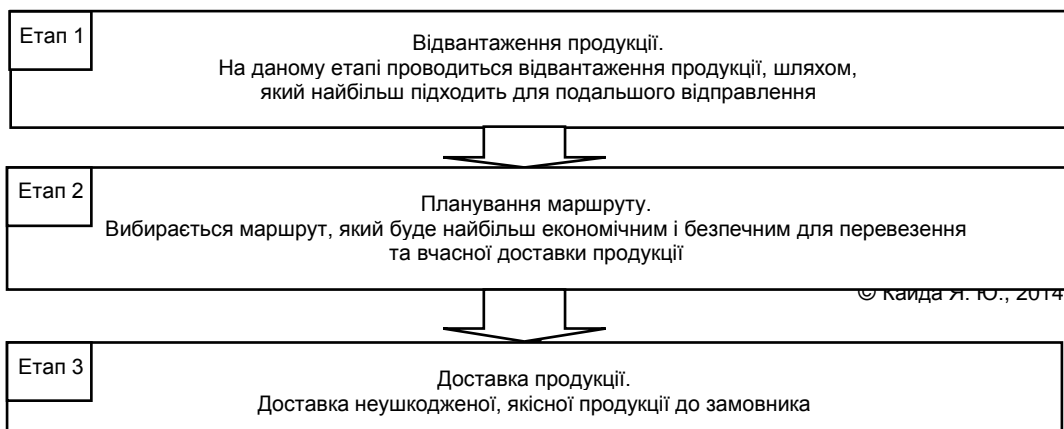
Мета статті – дослідження процесу організації відвантаження та доставки продукції, а також розробка пропозицій щодо його вдосконалення.

Відвантаження (відпуск) продукції в порядку реалізації проводиться відповідно до укладених договорів. У договорах на поставку готової продукції вказують: найменування, кількість, асортимент, якість, ціну, порядок розрахунків, платіжні і поштові реквізити постачальника та покупця, інші умови.

Договір поставки містить такі обов'язкові реквізити, як: найменування договору, дата його складання, місце його складання, позначення сторін договору, предмет договору, ціна за одиницю, кількість, загальна сума до сплати, порядок здійснення платежу та форма оплати, терміни виконання зобов'язань і можливість односторонньої відмови від договору, умови пакування, транспортування, страхування, принципи переходу права власності, непереборні обставини (форс-мажор), поручительство, відповідальність сторін, порядок врегулювання спорів тощо.

Одним із основних процесів організації відвантаження та доставки продукції безпосередньо є своєчасне та якісне виконання цих дій.

У загальному виді даний процес складається із таких етапів, що наведені на рисунку [1].

Рис. Етапи організації відвантаження та доставки продукції

Але поданий процес недосконалий і його найбільш типовими проблемами, які допускаються впродовж відвантаження та доставки продукції є:

- відсутність страхування;
- форс-мажорні ситуації;
- відсутність заповнених санкцій.

На підставі цього, автором наводяться заходи на уникнення існуючих проблем і оптимізації загального процесу.

Страхування доставки дає можливість забезпечити повернення коштів у випадок незапланованої ситуації у дорозі.

Щодо форс-мажорів, згідно з рекомендаціями Міжнародної торгової палати (МТП) форс-мажорні обставини поділяються на такі категорії [2]:

- а) повінь (але щорічний розлив річок не є форс-мажорною обставиною), землетрус, шторм, осідання ґрунту, цунами та інші стихійні лиха природи; епідемії;
- б) пожежі, вибухи, вихід із ладу чи пошкодження машин та устаткування;
- в) страйки, саботаж, локаут та інші непередбачені зупинки на виробництві;
- г) оголошена чи неоголошена війна, революція, масові безпорядки й піратство;
- д) законні або незаконні дії органів державної влади чи управління та їх структурних підрозділів, які перешкоджають виконанню контракту (наприклад, ембарго на експорт певних товарів, валютні обмеження тощо).

З точки зору терміну дії форс-мажорні обставини можуть бути поділені на 2 категорії:

тривалі, до яких належать, насамперед, заборона експорту (іноді й імпорту), війна, заколоти, блокада, валютні обмеження або інші заходи уряду чи його органів;

короткострокові, до яких належать пожежа, повінь, стихійні лиха, замерзання моря або порту, закриття морських проток, які лежать на звичайному морському шляху, між портами навантаження та розвантаження, відхилення на шляху, викликані воєнними діями тощо.

Санкції застосовуються як засіб зацікавити партнерів добросовісно виконувати обов'язки і для захисту інтересів однієї із сторін у разі порушення будь-якої з умов контракту іншою стороною.

Зазначається декілька видів санкцій [3]:

види санкцій, які можуть застосовувати покупці до продавців у зв'язку з невиконанням останніми умов ЗТК;

спосіб розрахунку конвенційного штрафу та/або збитків;

умова про одностороннє анулювання контракту при невиконанні однієї зі сторін зазначених обов'язків.

Відсутність рахунків-накладних також є типовою проблемою.

Відвантаження готової продукції зі складу супроводжується формуванням і випискою рахунку-накладної на відпуск готової продукції, який разом із відповідною нормативно-довідковою інформацією є основою для складання та друкування платіжної вимоги-доручення. Рахунки-накладні автоматично заносяться у Книгу реєстрації рахунків-накладних, у якій вказується, коли було відвантажено продукцію та зроблено оплату. Функція "Ведення інформаційної бази" передбачає копіювання інформації для архівного збереження, відновлення, перезапису в інші модулі бухгалтерського обліку.

Задля усунення цієї проблеми необхідно пристосувати у систему відвантаження продукції автоматизацію облікової системи. Тобто найняти спеціалістів, які будуть доцільно працювати у автоматизованому режимі над створенням рахунків-накладних та інших важливих документів.

Як зазначалося, загальною проблемою в організації відвантажень та доставки продукції є несвоєчасне виконання всіх потрібних речей, таких, як страхування та розроблення санкцій тощо. Потрібно ретельно займатись відвантаженням та плануванням маршруту, це забезпечить мінімальні трати на доставку і загалом буде корисним. Необхідно підвищення кваліфікації логістів, які займаються розробкою процесу відвантаження та доставки продукції, задля покращення результатів роботи.

Наук. керівн. Сисоєв В. В.

Література: 1. Вітлінський В. В. Ризикологія в економіці та підприємстві / В. В. Вітлінський, Г. І. Великоіваненко. – К. : КНЕУ, 2004. – 480 с. 2. Крикавський Є. В. Логістичне управління : підручник / Є. В. Крикавський. – Львів : Вид. Нац. ун-ту "Львівська політехніка", 2005. – 684 с. 3. Уотерс Д. Логистика. Управление цепью поставок / Д. Уотерс ; пер. с англ. В. Н. Егорова. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2003. – 504 с. 4. Родников А. Н. Логистика: терминологический словарь / А. Н. Родников. – [2-е изд., исправленное и дополненное]. – М. : ИНФРА-М, 2000. – 352 с. 5. Крикавський Є. В. Логістика: компендіум і практикум : навч. посібн. / Є. В. Крикавський, Н. І. Чухрай, Н. В. Чортописька. – К. : Кондор, 2006. – 340 с. 6. Палагин И. Ю. Логистика : учебн. пособ. [Электронный ресурс] / И. Ю. Палагин. – СПб. : Академия гражданской авиации, 2001. – 64 с. – Режим доступа : www.gae.ru. – Название с экрана.